

в суспільному житті екологічні кризи й не поставили під загрозу наше життя на планеті.

Отже, від стану та рівня розвитку АТІ напряму залежить і соціально-економічний, й інноваційний розвиток країни, а також переважно визначається екологічний стан її території.

Література

1. Ткаченко Н. Ю. *Транспортна інфраструктура : сутність, функції та роль у забезпеченні економічних процесів*. Вісник ДонДУЕТ. Серія : Економічні науки. 2006. № 4 (32). С. 56–61.
2. Соколова О. Є. *Проблеми управління логістичною інфраструктурою підприємств*. Проблеми системного підходу в економіці. 2007. Вип. 2. URL: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/PSPE/2007-2/index.html> (дата звернення: 02.05.2021).
3. Пікулик О. Б. *Пріоритетні напрями розвитку транспортної системи Західного регіону України в умовах європейської інтеграції*. Науковий вісник Волинського національного ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Економічні науки. 2008. № 7. С. 284–291.
4. Іксарова Н. О. *Транспортна інфраструктура як компонент економічної безпеки України*. Економічний простір. 2010. № 36. С. 55–61.
5. Шестак О. І. *Виробнича інфраструктура : суть, класифікація, специфічні риси у нових умовах господарювання*. Продуктивні сили і регіональна економіка : зб. наук. праць. Київ : РВПС України НАН України. 2003. С. 190–196.
6. Танклевська Н. С., Чернявська Т. А. *Сучасні проблеми розвитку транспортного сектору України*. Облік і фінанси АПК : освітній портал. 2021. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/suchasni-problemi-rozvitku-transportnogo-sektoru-ukraini.html> (дата звернення: 01.05.2021).
7. Гудима Р. Р. *Проблемні аспекти розвитку транспортної інфраструктури України*. Проблеми і перспективи розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції та світової фінансово-економічної кризи. МФУ, БДФА та ін.; гол. ред. В. В. Прядко. Чернівці, 2009. С. 238–239.
8. Жовтяк Г. А. *Теоретико-методичні підходи до визначення поняття «транспортна інфраструктура регіону»*. Ефективна економіка. 2011. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=792> (дата звернення: 02.05.2021).
9. Жук В. М. *Економіка інноваційної діяльності НААН*. Вісник Центру наукового забезпечення АПВ Харківської області : наук.-виробн. зб. 2013. Вип. 14. Харків : Друкарня ФОП Малахін О. О. С. 222–233.

УДК 65.011.8

Кошельок Галина Володимирівна
к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Жамбей Тетяна Віталіївна
аспірантка кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

JEL classification: M150; O310

Культура менеджменту українських підприємств почала тільки розвиватися, тому тільки зараз українські управлінці почали розглядати підприємство як систему взаємозалежних бізнес-процесів. Проте, на жаль, реалії сучасних українських підприємств такі, що управлінці приймають рішення «точково», тобто не враховують, що підприємство є взаємопов'язаною системою, яка складається із множини бізнес-процесів, і прийняття управлінського рішення щодо одного процесу впливає на все підприємство, саме тому при прийнятті рішення потрібно враховувати цей взаємозв'язок.

Розуміння підприємства як множини бізнес-процесів прийшло в українську науку відносно недавно, є недостатньо дослідженим, тому актуальність теми не викликає сумнівів. Крім того, як зазначає С. М. Брайчевський, «актуальність проблеми стає очевидною, якщо врахувати, що до сфери інформаційних потоків, взагалі кажучи, відноситься в повному складі документообіг, який є основою адміністративної діяльності розвиненого суспільства» [1, с. 79].

Бізнес-процеси складаються із множини потоків різноманітних ресурсів, одним з таких є інформаційний потік. Інформаційний потік – це сукупність дієвих рухів інформації, яка циркулює в управлінській системі та необхідна для здійснення процесів управління на підприємстві [2, с. 91]. Головним елементом інформаційного потоку є інформація. Інформаційний потік має такі характерні особливості: 1) напрямок інформаційного потоку; 2) обсяг інформаційного потоку; 3) час інформаційного потоку; 4) вартість інформаційного потоку; 5) інтенсивність інформаційного потоку; 6) адекватність інформаційного потоку; 7) інформативність інформаційного потоку; 8) структура інформаційного потоку; 9) інтеграція інформаційних потоків різних відділів [3, с. 37].

Управління інформаційними потоками – це організація процесів отримання, перевірки якості, передачі, обробки збереження і використання інформації у достатній кількості, у потрібний час та необхідної якості для прийняття рішення щодо управління діяльністю підприємства.

Організація інформаційних потоків дає змогу реалізувати процеси, пов'язані з підвищенням ефективності бізнесу, виведенням на ринок нових продуктів і послуг тощо. Крім того, правильно налагоджений інформаційний потік є запорукою підвищення конкурентоспроможності підприємства, а в умовах невизначеності вкрай важливо отримувати достовірні дані, щоб прийняти правильне управлінське рішення.

В сучасних умовах дуже важливо враховувати фактор часу, тобто з якою швидкістю передається інформація. Невчасно передана інформація може спричинити спотворення даних, як наслідок, керівник на основі цих даних може прийняти хибне рішення, що може мати катастрофічні наслідки. Також, на думку О. М. Іванової, максимальний обсяг інформації, що надходить за мінімальну кількість часу, є свідченням оперативності господарської системи, її здатності гнучко, своєчасно і адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні сигнали. Забезпечення господарських процесів швидкісними інформаційними потоками є передумовою отримання значної конкурентної переваги, зокрема, за рахунок оперативного впровадження інтелектуальних досягнень і творчих ідей працівників, партнерів [4, с. 19].

Також, за умови чітко налагодженої організаційної схеми управління інформаційними потоками кожен працівник підприємства одержує інформацію в обсязі, необхідному і достатньому для здійснення його посадових обов'язків, тобто йому не потрібно займатися пошуком інформації, як наслідок, підвищується продуктивність праці. Існує і зворотній зв'язок – у результаті роботи всіх працівників відбувається наповнення бази даних підприємства інформацією про хід виконання конкретних господарських операцій, що належать до різних напрямків діяльності. Але в сучасних умовах управління інформаційними потоками далеко від досконалості: часто відбувається дублювання інформації; вона може не доходити до адресата; після одержання інформації виникає необхідність її уточнення. Крім того, діючі системи обліку недостатньо забезпечують спеціалістів необхідними даними для проведення глибокого економічного аналізу витрат бізнес-процесів, оскільки вони розроблені переважно для того, щоб роботу бухгалтерів могли перевірити державні контролюючі органи. Внаслідок цього система обліку загалом не відображає тих результатів, які важко піддаються точному вимірюванню, навіть якщо вони є важливими з позиції менеджменту. Щоб здійснювати аналіз витрат з метою управління ними, необхідні ще додаткові джерела інформації, тобто база порівняння [5, с. 253].

Тому у багатьох країнах світу існують інформаційно-консультаційні служби, які збирають інформацію про своїх клієнтів і публікують зведені дані в різних розрізах. Кожному конкретному товаровиробнику при цьому гарантується збереження комерційної таємниці. Опубліковані зведені дані розсилаються тим самим товаровиробникам, які надсилали дані про свою діяльність. Це дає змогу бачити своє місце серед інших підприємств аналогічного напрямку спеціалізації, виділити ті позиції, за якими вони відрізняються від досягнутого передовими підприємствами і середнього рівня, визначаючи таким чином резерви розвитку свого виробництва [5, с. 254].

Вважаємо, що в Україні також можна запровадити подібну практику. Адже будь-яка компанія зацікавлена в чітко налагодженій роботі інформаційної системи. Певні відділи підприємства формують вхідний потік відомостей ззовні (державні органи, партнери, ЗМІ і т. д.). Вони ж відповідають за вихід у відкритий простір відомостей про можливості, досягнення, потреби компанії, і, звичайно, про продукт. Як бачимо, завдання інформаційної системи – зібрати все різноманіття даних і показників, перевірити, відфільтрувати, виділити необхідні відомості та перетворити в зручну для прийняття рішень форму.

Отже, інформаційні потоки в сучасних умовах – це великі масиви інформації, організація та управління якими надзвичайно важливі в сучасних реаліях невизначеності ринкового середовища. На жаль, багато українських управлінців ще не розуміють важливості оптимізації інформаційних потоків для кращого управління діяльністю підприємства. Також є ще невирішені проблеми в самій організації інформаційних потоків, які потребують подальшого дослідження та вирішення. Але існує позитивний зарубіжний досвід, на який ми можемо опиратися.

Література

1. Брайчевський С. М. *Інформаційні потоки та інформаційні об'єкти*. Правова інформатика. 2013. № 2 (34). С. 79–85.
2. Якубенко І. М. *Інформаційно-комунікаційні потоки в управлінні підприємством*. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2018. № 1 (23). С. 90–95.
3. Петухова О. М. *Напрями удосконалення інформаційних потоків на підприємстві*. Молодий вчений. 2019. № 12 (76). С. 36–38.
4. Іванова О. М. *Характеристика та класифікація інформаційних потоків підприємств*. Інвестиції : практика та досвід. 2016. № 13. С. 18–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_13_5 (дата звернення: 05.05.2021).
5. Ліпич Л. Г. *Інформаційні потоки в моделі управління витратами бізнес-процесів*. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 10. С. 249–257.

УДК 338.001.36:61

Куклінова Тетяна Вікторівна
*к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ПРОБЛЕМИ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ

JEL classification: M210

Розвиток конкурентоспроможного малого бізнесу визначається загальною економічною політикою країни. Разом з тим, існують і регіональні особливості, обумовлені закономірностями і тенденціями соціально-економічного розвитку та ринкової інфраструктури. Кожна територіальна громада має свій набір факторів, що сприяють або перешкоджають розвитку певних галузей виробництва.

99,98% юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ФОП), зареєстрованих в Україні, належать до суб'єктів малого і середнього підприємництва. У секторі малого та середнього підприємництва здійснює комерційну діяльність понад 6,9 млн. осіб, або близько 82% від усіх зайнятих. На сектор припадає 65% обсягу реалізації товарів, робіт та послуг та 64% валової доданої вартості. Малі та середні підприємства займають велику частку в таких галузях, як «будівництво», «адміністративне та допоміжне обслуговування», «професійна, наукова та технічна діяльність», в кожній з яких на них припадає понад 90% зайнятості. Крім того, на малі та середні підприємства припадає більш як 70% зайнятості в секторах «торгівля», «сільське, лісове та рибне господарство», «інформаційні послуги» [1, с. 5].

Значення комерційної діяльності малого бізнесу істотно зростає в період пандемії. В умовах пандемії малий бізнес в Україні зіткнувся з комплексом внутрішніх і зовнішніх проблем, які не можуть бути вирішені ним самостійно. Пандемія коронавірусу завдає людству потужний удар. Паніка на ринках і невизначеність майбутнього створюють величезний тиск на бізнес. Ще більше економічну ситуацію погіршують обмежувальні заходи, які уряди в усьому світі вводять, щоб зупинити поширення вірусу. Але в цій ситуації знаходяться й ті, для кого пандемія – це добра можливість заробити, розширити ринки збуту або позбутися від конкурентів. Для деяких підприємців коронавірус може стати причиною для банкрутства, а хтось, навпаки, виграє від пандемії.

Виділимо наступні труднощі малого бізнесу, що гальмують комерційну діяльність, виходячи з його властивостей: значна залежність від коливань ринкової кон'юнктури та підвищена